

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ДОУНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ В СИСТЕМІ ОСВІТИ: «ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ
НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД – ДОУНІВЕРСИТЕТСЬКА ПІДГОТОВКА –
ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД»

Матеріали
II Всеукраїнської науково-практичної конференції
25 травня 2016 року

КИЇВ 2016

УДК 371.2:371.8:378.4(063)
ББК Ч 448.оя431+Ч420я431
А437

Актуальні проблеми в системі освіти: загальноосвітній навчальний заклад – доуніверситетська підготовка – вищий навчальний заклад : зб. наук. праць матеріалів ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції 25 травня 2016 р. Національний авіаційний університет / наук. ред. Н. П. Муранова. – К : – НАУ, 2016. – 296 с.

До наукового збірника увійшли статті та тези доповідей учасників ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми в системі освіти: загальноосвітній навчальний заклад – доуніверситетська підготовка – вищий навчальний заклад (25 травня 2016 року, м. Київ), що проводилася на базі кафедри базових і спеціальних дисциплін Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету спільно з іншими науковими установами та навчальними закладами освіти України. Адресований науковцям, викладачам ЗНЗ і ВНЗ, аспірантам і працівникам галузі освіти.

Редакційна колегія:

Муранова Н. П., доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету (голова);

Черіпко С. І., заступник директора Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету;

Бруяка О. О., кандидат технічних наук, доцент, начальник навчально-методичного відділу Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету;

Приходько О. Ю., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри базових і спеціальних дисциплін Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету;

Бугайов О. Є., кандидат технічних наук, доцент, кафедра базових і спеціальних дисциплін Інституту доуніверситетської підготовки Національного авіаційного університету.

ЗМІСТ

<i>Алієв Октай.</i> Компетентнісний підхід у підготовці майбутніх економістів в університетах Азербайджану	8
<i>Анненков Віктор.</i> Професійне самовизначення студентської молоді промислово-економічного коледжу Національного авіаційного університету як умова забезпечення якості підготовки фахівців	10
<i>Анпілогова Тетяна.</i> Роль мотивації при навчанні іноземної мови студентів-економістів	15
<i>Анфілова Аліна.</i> Інтеграція елементів дистанційного навчання у середній школі: засоби, методи та форми	17
<i>Балицька Валентина, Ярицька Лідія.</i> Особливості поглибленого вивчення фізики в технічних вузах.....	20
<i>Башиманівська Любов.</i> Художньо-естетичний розвиток учнів у сучасному медійному просторі.....	21
<i>Безсмертна Вікторія.</i> Розвиток лідерства у діяльності центрів гендерної освіти при вищих навчальних закладах	24
<i>Березнікова Наталія.</i> Аспекти застосування педагогічних методик та ІТ в оцінюванні якісних навичок усного та писемного мовлення фаховою іноземною мовою студентів технічних спеціальностей	27
<i>Біляковська Ольга.</i> Портфоліо як альтернативний метод оцінювання навчальних досягнень учнів.....	29
<i>Бобро Тетяна.</i> Особливості підготовки старшокласників до зовнішнього незалежного оцінювання з фізики	32
<i>Бруяка Ольга.</i> История создания, современное состояние и перспективы применения наноструктур	34
<i>Бугайов Олександр.</i> Методичні аспекти викладання англійської граматики (на прикладі займенника «ІТ»)	37
<i>Волкова Елеонора.</i> Підготовчі курси як перехідний етап до навчання у ВНЗ	40
<i>Воробйов Леонід.</i> Робота педагога з обдарованими учнями у навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи	42
<i>Гагола Оксана.</i> Особливості профорієнтаційної роботи в школі.....	46
<i>Гордієнко Катерина.</i> Освіта за кордоном не виходячи з дому: міф чи реальність?	50
<i>Грибан Галина.</i> Використання інноваційних методів навчання на уроках пунктуації як один із ефективних засобів формування мовної особистості	53
<i>Грищенко Олександра.</i> Стадії торгівлі жінками в Україні	56
<i>Грищенко Світлана.</i> Процес самовдосконалення майбутніх педагогів в системі безперервної освіти	58
<i>Гусак Ірина.</i> Використання інноваційних методик у навчальному та позанавчальному процесах як можливість формування особистості майбутнього молодшого спеціаліста	61
<i>Гутич Емілія.</i> Проблеми впровадження профільного навчання: підготовка спеціалістів	64
<i>Даценко Віта, Диманов Богдан.</i> Роль дисципліни «Хімія» у системі вищої технічної освіти.....	67
<i>Дем'янчик Катерина.</i> Навчання писемного мовлення (авторська програма факультативного курсу для учнів 10–11-х класів спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов)	69
<i>Денисевич Олена, Тверда Райса.</i> Креолізований текст у видавничій справі.....	72
<i>Дідик Наталія.</i> Акмеологічні моделі професійної підготовки соціального педагога і соціального працівника	74
<i>Дунаєва Лариса, Нікогосян Ольга.</i> Результати впровадження інноваційної ступеневої освітньої моделі «Школа–Коледж–Університет» в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова	77
<i>Єгорова Лілія.</i> Вдосконалення засобів діагностики знань з хімії за рахунок впровадження новітніх інформаційних технологій.....	80
<i>Єрмеєв Олександр.</i> Проблеми викладання навчальної дисципліни «Історія України» в контексті сучасних суспільно-політичних змін.....	87
<i>Єфремова Олена.</i> Соціально-правові засади протидії торгівлі дітьми	87
<i>Єщенко Марина.</i> Роль профорієнтаційної роботи в системі довузівської підготовки.....	89
<i>Жирська Галина.</i> Формування дослідницької компетентності у процесі вивчення біології як засіб професійного самовизначення і саморозвитку школярів	94
<i>Зінченко Світлана.</i> Центр освіти дорослих як інноваційний осередок навчання різних категорій дорослого населення.....	97
<i>Іванюк Інна.</i> Профільна школа правознавчого спрямування в контексті проблем неперервності освітнього процесу.....	99
<i>Ілліна Ольга.</i> Професійна орієнтація в соціальній роботі з дітьми-інвалідами	102
<i>Казмірчук Юлія.</i> Реалізація компетентнісного підходу до викладання біології та екології в системі неперервної освіти	105
<i>Калюжска Наталія.</i> Шляхи реалізації компетентнісного підходу в системі неперервної освіти	107
<i>Караманов Олексій.</i> Візуальна репрезентація міжкультурного діалогу в музеї у контексті реалізації	

інноваційних освітніх проєктів.....	111
Карпенко Євгенія, Зубрицька Ольга. Формування у дітей молодшого шкільного віку англomовної лексичної компетентності на уроках англійської мови за допомогою казки.....	114
Катрич-Домалевська Людмила. Робота з обдарованими дітьми: досвід та перспективи.....	116
Кашикарьова Людмила. Сучасні підходи до професійної орієнтації старшокласників.....	118
Козлова Наталія. Діагностико-прогностичне спостереження за якістю навчання старшокласників – запорука підготовки до навчання у вищому навчальному закладі.....	122
Кравець Ірина, Цура Оксана. Організація науково-дослідницької діяльності гімназистів.....	124
Кресан Ольга. Усвідомлення життєвих подій абітурієнтами ВНЗ (на прикладі вступу до університету).....	126
Кресан Тетяна. Змістовий компонент професійної підготовки бакалаврів дошкільної освіти в університетах США.....	128
Крещанова Світлана. Застосування інформаційно-комунікативних технологій у викладанні іноземної мови для оптимізації навчального процесу.....	131
Лаврова Алла. Соціальні мережі як засіб організації та проведення навчального фізичного експерименту.....	136
Лазоренко Наталія. Проблема профільного навчання у вітчизняній науці та практиці.....	138
Левченко Фессалоніка. Стан сформованості у старшокласників готовності до вибору професії за типом «Людина – Людина».....	141
Лов'янова Ірина. Компетентнісний підхід до навчання старшокласників математики у системі психолого-педагогічних підходів до особистості випускника профільної школи.....	145
Лозбина Альона. Сучасна система організації навчального процесу і шляхи її удосконалення.....	149
Максимчук Віра, Марчук Галина, Фурса Любов. Музей в освітньому просторі коледжу: музейно-педагогічний проєкт «Жива історія коледжу».....	152
Маліновська Тетяна. Використання інноваційних технологій на уроках розвитку зв'язного мовлення як необхідна умова формування творчого мислення учнів.....	154
Муранова Наталія. Сучасні тенденції забезпечення якісної підготовки до зно та здійснення вдалого професійного вибору в середовищі вищої школи.....	157
Нечерда Валерія. Дослідження сучасного стану сформованості просоціальної поведінки учнів старшої школи.....	162
Одарченко Наталія, Шуда Ірина. Співпраця у системі «ЗНЗ–ВНЗ» як умова поліпшення якості професійної освіти.....	165
Олександрук Ірина. Використання проєктних технологій на уроках української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах.....	168
Омельченко Лідія. Компетентнісний підхід у вивченні української мови та літератури.....	171
Опалюк Тетяна. Теоретичні аспекти забезпечення неперервної освіти в системі професійного становлення та розвитку вчителя.....	174
Ортеменка Євгенія. Моніторинг підготовленості студентів-медиків шостого курсу до складання тестового ліцензійного іспиту: крок–2.....	177
Островська Людмила. Сучасні підходи до організації контролю та моніторингу знань учнів.....	179
Павлик Надія. Зміст поняття «неперервна освіта».....	183
Плужник Оксана. Освіта дорослих як складова неперервної освіти.....	185
Полющенко Ірина. Формування алгоритмічного мислення як показника рівня сформованості інформаційної культури фахівців-економістів.....	188
Присяжнюк Галина. Висвітлення проблеми застосування інформаційно-комунікаційних технологій з метою формування знань і вмінь учнів ЗНЗ у психолого-педагогічній літературі.....	191
Проботюк Ольга. Профільне навчання української мови у старшій школі як чинник реалізації державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти.....	194
Рахманов Віталій. Використання тестових технологій у навчальному процесі освітньо-інформаційного середовища вищого технічного навчального закладу.....	198
Руденко Анастасія. Особливості електронної освіти в Україні.....	201
Руденко Анна. Актуальність вивчення соціально-політичних наук у середній та вищій школі.....	203
Руденко Лариса, Литвин Андрій. Професійна орієнтація молоді на здобуття робітничого фаху в закладах профтехосвіти.....	205
Руденко Федір. Інноваційні підходи щодо можливості контролю знань при викладанні соціально-гуманітарних дисциплін.....	209
Свентицька Валентина, Муранов Андрій. Методи систематизації знань з фізики на основі використання математичного апарату диференціального числення.....	212
Седляр Михайло. Підготовка педагогічних працівників як актуалітет інноваційного розвитку	

економіки України	217
Сергійчук Олена. Формування методологічної культури майбутнього педагога.....	221
Ситняківська Світлана, Хливнюк Микола. Білінгвальне навчання в системі неперервної освіти як чинник ефективної підготовки майбутніх фахівців	224
Сіткар Віктор, Сіткар Степан. Діагностика в професійній орієнтації та профвідборі учнів: з досвіду роботи центру довузівської підготовки	227
Смарчевська Людмила. Актуальні напрямки, досвід і проблеми організації роботи з обдарованими студентами	230
Смовженко Людмила. Інтерактивні лекції в межах курсу «Методика викладання іноземних мов у вищій школі» для студентів-сходознавців.....	234
Тарасюк Василь, Муранов Олександр. Особливості викладання теми «Ірраціональні нерівності» з дисципліни математика.....	238
Ткаченко Маргарита. Уявлення студентської аудиторії про болонський процес: соціологічне дослідження.....	242
Трегубова Галина. Формування мовної, мовленнєвої і комунікативної професійних компетентностей студентів ВНЗ.....	245
Триколенко Софія. Залучення творчої молоді до виставкових проєктів як невід’ємна складова мистецької освіти	249
Тупікова Ганна. Патріотичне виховання майбутніх учителів засобами українського музичного мистецтва в системі неперервної освіти.....	252
Федорова Ніна. Творчий учитель – творчий учень	254
Франчук Тетяна. Контроль у системі компетентнісної професійної освіти як умова забезпечення її неперервності.....	259
Харицька Лариса. Шкільний сленг як складова питання культури мовлення учнівської молоді.....	262
Харицька Світлана, Шостак Оксана. Проблеми викладання іноземної мови у різнорівневих групах...	266
Хоботова Еліна, Калмикова Юлія. Єдинство образовательного процесса по химии в средней и высшей школе	269
Хребет Валерій. Візуалізація перетворень елементарних функцій на заняттях з математики.....	270
Ченур Ольга. Педагогічні особливості активізації пізнавальної діяльності студентів на заняттях з іноземної мови	273
Черіпко Сергій. Особливості творчості Михайла Драй-Хмари в контексті вивчення української літератури	277
Черкасова Лариса. Хмарні технології у системі роботи навчального закладу.....	279
Швець Іван. Фізико-хімічні та технологічні аспекти отримання полімеркомпозиційних полінаповнених клейових систем з керованими властивостями	282
Швець Оксана. Категоріальний аналіз поняття «поетичний твір» за допомогою методу контент-аналізу	285
Шевченко Віта. Громадянськість української молоді у формуванні особистості молодшого спеціаліста	288

створення спеціальних умов праці та спеціального робочого місця, відповідає таким критеріям, як доступність, безбар'єрність, безпечність.

Психоневрологічні захворювання можуть викликати неадекватність, некритичність, проблеми поведінки, спілкування, порушення пізнавальних процесів (пам'яті, уваги, мислення), емоційні, психомоторні розлади, порушення свідомості, запаморочення, порушення координації тощо. Така дитина потребує медико-соціальної та професійно-трудової реабілітації. Критеріями підбору належної професії у процесі професійної орієнтації є відсутність матеріальної відповідальності, свіже повітря, фізична праця, можливість домашньої праці, ненормований робочий час, наявність творчого компоненту, використання комп'ютерної техніки тощо.

У процесі профорієнтації дитини з обмеженими функціональними можливостями постає складне завдання узгодження особистісних якостей дитини-інваліда, її здібностей і нахилів не лише з її можливостями професійної діяльності в межах існуючої хвороби, але із потребами ринку праці.

Професійна орієнтація дитини з обмеженими функціональними можливостями є складним процесом, однак урахування зазначених організаційно-педагогічних аспектів дозволить допомогти дитині свідомо та обґрунтовано прийняти рішення щодо вибору професії, місця роботи та навчання.

Література

1. Капська А. Й. Соціальна робота : навч. посіб. / А. Й. Капська. – К. : Центр навч. літератури, 2005. – 328 с.
2. Авдєєв Л. Г. Стан та перспективи розвитку професійної орієнтації в Україні / Л. Г. Авдєєв. – К., 2012. – 63 с.
3. Коляденко Н. В. Надання профорієнтаційних послуг клієнтам з інвалідністю Державною службою зайнятості України : метод. реком. / Н. В. Коляденко. – К. : ІПК ДСЗУ, 2013. – 66 с.
4. Закон України «Про реабілітацію інвалідів в Україні». – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/2961-15>

УДК 371.135:371.315:573+574:371.31(045)

Казмірчук Юлія, м. Київ

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ДО ВИКЛАДАННЯ БІОЛОГІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ В СИСТЕМІ НЕПЕРЕВНОЇ ОСВІТИ

У статті розглядаються переваги компетентісного підходу до викладання біології та екології в загальноосвітніх навчальних закладах. Компетентісний підхід, спрямований на високоякісний кінцевий результат, дозволяє максимально удосконалити навчальний процес в системі неперервної освіти. Зміна пріоритетів сучасної освіти вимагає послідовного впровадження компетентісної освіти в навчально-виховний процес.

Ключові слова: біологічна компетентність, комунікативна компетенція, когнітивні методи, стратегії, інтерактивні методи, неперервна освіта.

The article deals with advantages of competencial approach in teaching Biology and Ecology in general secondary schools. Competencial approach, directed on high-quality, end-point result, gives possibility to perfect maximally an educational process in the system of continuous education. The change of up-to-date priorities in education requires successive introduction of competent teaching in educational process.

Keywords: biological competence, communication competence, cognitive methods, strategies, interactive methods, continuous education.

«Мистецтво навчання є мистецтво пробуджувати в юних душах допитливість і потім задовольняти її»

(А. Франс)

Постановка проблеми. Компетентність, як педагогічне явище має складну структуру. Її основними складовими є глибокі системні знання, діяльність, досвід та особистісні якості, такі як когнітивність та креативність. Компетентність – це загальна здатність, що ґрунтується на знаннях, уміннях, навичках, досвіді, цінностях та здібностях, набутих завдяки навчанню.

Відомий борець за громадянські права М. Кінг говорив: *«Всередині нас криються потенційні творчі можливості, й ми повинні працювати щосили, щоб розкрити цей потенціал».* Компетентісний підхід у загальноосвітніх навчальних закладах спрямований на формування основних форм компетенцій, готовності учнів використовувати здобуті знання, уміння, навички для вирішення поставлених завдань, розкривати творчий потенціал кожної дитини. Проблема компетентісного підходу до викладання біології та екології в системі неперервної освіти є надзвичайно актуальною та має важливе практичне значення, адже людина навчається все своє життя. У час шалених інформаційних потоків та наукових винаходів обізнаній людині не достатньо

володіти енциклопедичними знаннями, їй необхідно вміти успішно та швидко розв'язувати складні проблеми, навчитися самоконтролю власної діяльності та відповідальності за результати. Саме компетентнісний підхід до навчання розвиває самостійність мислення та спонукає до використання інновацій для досягнення поставленої мети.

Отже, переваги компетентнісного підходу до викладання біології у навчальних закладах очевидні, адже таке навчання спрямоване на якісний результат та дозволяє постійно удосконалювати навчально-виховний процес у системі неперервної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Система сучасної освіти у відповідності з європейськими стандартами популяризує та актуалізує проблему вдосконалення підготовки старшокласників у системі неперервної освіти. Модернізація якості навчання можлива тільки за умов умілого поєднання науки, освіти та інноваційної діяльності. За останні роки проблема формування компетентностей школярів посіла одне з найважливіших місць у зарубіжній та вітчизняній педагогічній літературі. Актуальні проблеми впровадження компетентнісного підходу в системі неперервної освіти глобально розглядаються в працях В. Краєвського, В. Лугового, І. Беха [1], І. Зимньої, І. Зязюна, Н. Муранової [3, 4, 5], О. Савченко, О. Поважного, Н. Бібик, О. Овчарук, В. Чайки [7] та ін.

Метою статті є виявлення можливих шляхів реалізації компетентнісного підходу до викладання біології та екології в системі неперервної освіти.

Вклад основного матеріалу. Реформування системи освіти та поліпшення якості навчання у відповідності до міжнародних стандартів, передбачає заміну консервативного навчання на більш якісну та перспективну компетентнісну освіту.

Вчений І. Бех зазначає, що саме компетентнісний підхід у сучасній освіті здатний забезпечити високий рівень розвитку компетентності учнів, які виступають не об'єктами, а суб'єктами навчання [1, с. 27–28]. Запропонований підхід є найбільш прогресивним і на думку В. Чайки. У своїх роботах науковець виділяє перспективність компетентнісного підходу у високій мірі готовності майбутніх фахівців, організації самовиховання, самопізнання, розвитку самосвідомості, що є рушійними силами в освітньому процесі [7, с. 23–24].

На думку А. Вербицького, реалізація на практиці компетентнісного підходу в системі неперервної освіти передбачає повне та суттєве перезавантаження змісту освіти. Адже модернізований підхід базується на формуванні основних форм компетентностей, що охоплюють різні сфери діяльності, а не ґрунтується лише на здобутті учнями знань, умінь та навичок [2, с. 27]. Вчений О. Пометун також констатує, що поширеним принципом щодо виокремлення ключових форм компетентностей є їх вибір відповідно до сфер суспільного життя, де кожна особистість реалізує свої можливості та організовує власну та суспільну діяльність [6, с. 16–17].

У час глобальних екологічних змін модернізована освітня програма вимагає поглиблення біологічної грамотності та свідомості не лише учнів, а й усього суспільства. Сучасна біологічна освіта ставить за мету забезпечити оволодіння системою знань про розвиток організмів, їх еволюцію, біорізноманіття, екосистеми, структурні та функціональні основи життя. Так, знання про живу природу та особливості середовищ існування сприятимуть формуванню в учнів дбайливого ставлення до природи. Знання про особливості спадковості та мінливості організмів стануть фундаментом здорового способу життя, збереження фізичного, психічного, соціального та морального благополуччя, а отже, сприятимуть розвитку здорової нації.

На сучасному етапі біологічні науки стають явними лідерами наукового пізнання, займаючи ключові позиції в охороні здоров'я, медицині, валеології, гігієні, збереженні довкілля. Проблеми екології та біоетики набули масштабного значення. Знання з біології є невід'ємними у формуванні екологічної культури особистості, раціональному природокористуванні. Новітні біологічні досягнення зумовили абсолютно нові підходи до біології. Біологічна освіта суспільства повинна орієнтуватися не лише на сучасні, а й майбутні цінності, сформовані на основі розуміння невід'ємної єдності людини та природи. Ставлення людини до навколишнього середовища залежить від основ екологічних знань, відношення до природи, засвоєних не лише під час навчального процесу, а й сформованих у родині. Формування екологічної компетентності в умовах неперервної освіти дає можливість учням та майбутнім студентам володіти певними екологічними компетенціями.

Біологічна компетентність – це система інтегрованих якостей, індивідуальних особливостей кожної особистості. Така система характеризується здатністю та готовністю швидко, якісно вирішувати проблеми різного рівня. Важливими та невід'ємними складовими біологічної компетентності є когнітивне мислення та практична діяльність учнів. Біологічну компетентність можна порівняти із законом динамічної рівноваги, адже кожний окремий її елемент залежить від усіх інших, відповідно

впливаючи та змінюючи продуктивність кожної. Не існує жодної компетенції, що формувалася би та існувала самостійно, незалежно. Це дає підставу розуміти, що для гармонійного розвитку особистості важливими є не лише здобуті знання, сформовані вміння та навички, а й уміння самостійно модифікувати їх, комбінувати, використовувати в різних сферах діяльності. Цінність знань полягає в умінні застосовувати їх в повсякденному житті. Невід'ємним компонентом біологічної компетентності є когнітивний розвиток учнів. Когнітивний розвиток – це розвиток всіх видів розумових процесів, таких як сприйняття, пам'ять, формування понять, рішення завдань, уява та логіка. Теорія когнітивного розвитку була розроблена швейцарським філософом та психологом Ж. Піаже.

У системі неперервної освіти особливого значення набувають знання системи наукових ідей, поглядів, концепцій. Основні поняття загальної біології, основи раціонального природокористування є стійким підґрунтям у виборі пріоритетів сучасної людини на безпечне для життя та здоров'я довкілля. Під час вивчення тем з біології учні усвідомлюють загальні закономірності життя, властивості та закони існування живої матерії. Сучасна біологічна наука має могутній навчально-виховний потенціал та сприяє формуванню різнопланового світогляду при вивченні біологічних об'єктів, явищ та процесів. Зміст предмету «Біологія» сприяє розвитку в учнів системи загальнолюдських цінностей, виховує гуманне ставлення до всього живого, не виокремлюючи людину як вінець природи. Вивчаючи особливості будови та процеси життєдіяльності людського організму, біологічна освіта сприяє фізичному вихованню особистості. У курсі «Біологія людини» значна увага приділяється питанням гігієни, охорони здоров'я, обґрунтовуються гігієнічні норми та правила поведінки. На нашу думку, саме гігієнічне виховання є пріоритетним завданням майже всіх розділів курсу біології. Дуже важливо навчити учнів виявляти зв'язок теоретичних знань із практичним їх застосуванням.

Освічена людина повинна добре знати свій організм, легко орієнтуватися в довкіллі, мати глибоку уяву про живі природні об'єкти та знати їхню роль у житті людини. Том, важливим завданням вчителя є організація самостійної пошукової діяльності учнів, формування критичного мислення, розвитку комунікативної компетенції.

Ще одним важливим компонентом біологічної освіти учнів є формування життєвих компетенцій, що передбачають актуалізацію особистісних цінностей, позицій, переконань. У час безперервного інформаційного потоку людина повинна вміти оцінювати, відхиляти, спростовувати, доводити, обґрунтовувати, аргументувати та в потрібний момент брати на себе відповідальність.

Висновки. Модернізована освіта повинна бути спрямована на розвиток життєво важливих компетенцій. Сучасність вимагає формування нових стандартів біологічного та екологічного мислення суспільства. Компетентнісний підхід є одним із перспективних підходів до навчання в системі неперервної освіти, тому виникає необхідність послідовного його впровадження в освітній процес. Реалізація компетентнісного підходу до викладання біології та екології в системі неперервної освіти спрямована на формування базових компетенцій, тобто готовності учнів використовувати засвоєні фундаментальні знання, уміння та навички для вирішення різноманітних завдань у майбутньому.

Література

1. Бех І. Д. Теоретико-прикладний сенс компетентнісного підходу в педагогіці / І. Д. Бех // Педагогіка і психологія. – 2009. – № 2(63). – С. 27–31.
2. Вербицкий А. А. Компетентностный подход и теория контекстного обучения / А. А. Вербицкий. – М. : ИЦ ПКПС, 2004. – 84 с.
3. Муранова Н. П. Компетентнісний підхід у системі доуніверситетської підготовки майбутніх студентів технічних спеціальностей / Н. П. Муранова // Рідна школа. – 2012. – № 10. – С. 7–12.
4. Муранова Н. П. Компетентнісний підхід як теоретичне підґрунтя фізико-математичної підготовки старшокласників до навчання в технічному університеті / Н. П. Муранова // Актуальні проблеми вищої професійної освіти України : Всеукр. наук.-практ. конф., 22–23 берез. 2012 р. : матер. конф. – К. : НАУ, 2012. – С. 51.
5. Муранова Н. П. Концепція компетентнісного підходу в системі доуніверситетської підготовки майбутніх студентів технічних спеціальностей / Н. П. Муранова // Теорія та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі : зб. наук. праць ; вип. 8. – Кривий Ріг : Вид. відділ КМІ, 2013. – С. 112–122.
6. Пометун О. І. Теорія та практика послідовної реалізації компетентнісного підходу в досвіді зарубіжних країн / О. І. Пометун // Компетентнісний підхід в сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. – К. : К.І.С., 2004. – 112 с.
7. Чайка В. М. Реалізація компетентнісного підходу в системі підготовки майбутнього вчителя /

УДК 37:001.895

Калюжка Наталія, м. Переяслав-Хмельницький

ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ В СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

У статті розглядаються шляхи реалізації компетентнісного підходу в системі неперервної освіти, визначено чинники його реалізації. Подано структуру компетентностей (ключові, загальногалузеві, предметні компетентності) та перелік педагогічних технологій, що обумовлюють упровадження компетентнісного підходу в практику роботи вищої школи (теорії і технології проблемного навчання, поетапного формування розумових дій і понять, розвивального навчання, гуманістична система Ш. Амонашвілі, теорія особистісно-орієнтованого навчання).

Ключові слова: компетентнісний підхід, неперервна освіта, інноваційне освітнє середовище, педагогічні технології, якість професійної освіти.

The article discusses the ways of implementing of the competence-based approach in the system of continuous education, the factors of its implementation. It is posted the competency framework (core, industry-wide, subject competence) and the list of educational technologies, which causes the introduction of competence-based approach in the practice of high school work (theory and technology problem-based learning, the gradual formation of mental actions and concepts, developing training, humanistic system Sh. Amonashvili theory student-centered learning).

Keywords: competence approach, continuing education, innovative learning environment, educational technology, the quality of professional education.

Сьогодні проблема компетентнісного підходу в системі неперервної освіти є дуже актуальною та має важливе практичне значення у зв'язку з необхідністю ефективного вирішення різноманітних завдань на основі існуючих знань, умінь, навичок, особистісних та професійних рис фахівців та їх можливістю безперервно навчатися протягом життя. Реалізація неперервної освіти в освітній системі опирається на такі чинники: «вертикальну інтеграцію» – наступність ступенів формальної освіти (дошкільної, початкової, середньої, вищої, післядипломної) та «горизонтальну інтеграцію» – співвідношення освіти, що отримується за межами освітньої галузі (неформальна освіта), з освітою у мережі навчальних закладів (формальна освіта). У неперервній освіті визначна роль відводиться системі вищої освіти, орієнтованій на компетентнісний підхід при підготовці педагогічних кадрів.

Компетентнісний підхід не передбачає тільки конкретної обізнаності та інформованості людини, володіння нею енциклопедичними знаннями. Він спонукає до успішного розв'язання складних проблем, що виникають у процесі професійної підготовки, у стосунках з іншими людьми, у практичному житті при виконанні соціальних ролей громадянина країни, у професійній діяльності тощо. Отже, використання компетентнісного підходу в системі неперервної освіти залежить не лише від його теоретичного обґрунтування, але й від продуктивності втілення основних ідей у практичну діяльність.

Проблема компетентнісного підходу розглядається в працях науковців: В. Байденка, І. Бежа [1], Н. Бібік, А. Вербицького [2], І. Зимньої, В. Краєвського, В. Лугового [4], Н. Муранової [5, с. 14–26; 6], О. Пометун, О. Савченко та ін. Питання неперервної освіти віднайшли висвітлення в працях В. Андрущенко, Б. Гершунського, І. Зязюна [3], Н. Ничкало, О. Поважного, О. Шапран та ін.

Метою написання статті є виявлення шляхів реалізації компетентнісного підходу в системі неперервної освіти.

Національний освітній глосарій компетентнісним називає підхід до визначення результатів навчання, що базується на їх описі в термінах компетентностей. Компетентнісний підхід є ключовим методологічним інструментом реалізації цілей Болонського процесу та за своєю сутністю є студентоцентричним [7, с. 31].

На думку І. Бежа, компетентнісний підхід має забезпечити вищий рівень компетентності суб'єкта навчання, який характеризується сформованістю в нього наукового поняття «компетентність» як єдності, де науково орієнтована основа дій визначає логіку її виконання. Автор звертається до ідей діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів для їх узгодження з метою і завданнями саме компетентнісного підходу як найбільш прогресивного на основі принципу логічної доповнюваності [1, с. 27–28]. На думку В. Чайки, компетентнісний підхід передбачає високу міру готовності майбутнього фахівця до успішної педагогічної діяльності, забезпечення активізації механізмів загального і професійного саморозвитку і врахування динаміки мотивації кожного студента у процесі професійної підготовки, навчання, організації саморуку до кінцевого результату